

Inspel till regeringsuppdraget *Uppföljning av Nationella planen för moderna miljövillkor*

Sveriges Hembygdsförbund (SHF) deltog vid dialogmötet kring rubricerat uppdrag och vill framföra följande inspel kring miljöåtgärder och samverkan.

Inspel kring miljöåtgärder

Att mäta effekten på miljön bör även vara att titta på hur det blev för kulturmiljön, både om de bevarats, vilket kan ses som positivt eller om de påverkats negativt som det blir om t ex en dammvall rivits ut i en kulturhistoriskt värdefull miljö vid ett vattendrag. En metod skulle kunna vara att studera om det gjorts inventeringar nyligen av kulturmiljövärden i vattendragen, om de är gamla eller om inga gjorts och sen se om det blev skillnad i hur resultatet blev för kulturmiljön där åtgärder genomförts.

Kontakta gärna Hans Hellman på Västra Götalandsregionen eller Mattias Lindholm på Göteborgs naturhistoriska museum för att höra om resultaten i projektet *Åtgärder vid natur- och kulturmiljöer i sjöar och vattendrag*. Projektet är ett Forsknings- och Utvecklingsprojekt med medel från Riksantikvarieämbetet. Det utförs i samverkan mellan Förvaltningen för kulturutveckling i Västra Götalandsregionen (VGR), Institutionen för Kulturvård vid Göteborgs universitet samt Vattenhistoriskt nätverk via Arbetets museum. De har i sin rapport, som ska bli färdig till årets slut, lyft lyckade exempel på hur man både kunnat förbättra för naturmiljön och bevara kulturmiljön samtidigt, i vissa fall rent av utvecklat dem till föredömliga rekreativmiljöer. De har valt att lyfta de lyckade exemplen men kan ha uppgifter även från åtgärder som inte blivit så lyckade, vilket ni kan vara behjälpta av i er uppföljning.

Eftersom det är möjligt att söka medel från LIFE, det centrala finansieringsinstrumentet inom EU med fokus på miljö och klimat för åtgärder i vattendragen, kan även dessa projekt vara en väg att få fram uppgifter. De anpassade åtgärderna för att bevara kulturmiljöer måste redovisas separat i projekten, därför kan resultaten för hur ofta det har behövts vara intressanta att följa upp.

Inspel kring samverkansprocessen

Gällande normsättningen har den bäring på ”samrådet om vattenförvaltning och samrådet för vattenkraft” som skickades på remiss förra våren vill SHF än en gång påtala att det digitala verktyget VISS inte är tillräckligt enkelt att använda för allmänheten, vilket var det som skulle användas för att lämna synpunkter på bedömning/klassificering av status samt KMV, mindre strängare krav mm. (Se vårt bilagda remissvar till vattenmyndigheterna från 2021-04-30.) Vi vill därför föreslå att instruktioner togs fram för hur systemet fungerar (hur man ska tolka normsättningen) och hur systemet ska användas. Det skulle vara en stor fördel om instruktionerna var pedagogiskt framlagda och med användning av klarspråk.

SHF har genom olika nätverk fått kännedom om att remitteringar har skickats ut på olika sätt från myndigheterna till olika intresseorganisationer, både gällande bakgrundsbeskrivning och nulägesbeskrivning och förslag till nya miljö kvalitetsnormer. Vissa har skickats till organisationer nationellt och andra regionalt samt andra har inte skickats ut till några av de kulturmiljöorganisationer som skulle kunna ha haft synpunkter på förslagen. SHF har som en del av Vattenhistoriskt Nätverk i en skrivelse framfört en önskan om att myndigheterna ensas om hur remisserna skickats ut. Vi vill i denna skrivelse framföra att det vore en fördel om de olika vattenmyndigheterna tog reda på vilka som är intresserade av att få remisserna och därefter skicka ut dem på samma vis till de som önskar besvara remisserna.

Innehållet i remisserna har också visat sig vara olika gällande kulturmiljö. De bakgrundsbeskrivningar eller nulägesbeskrivningar som bör innehålla inventering av kulturmiljöer ser även de olika ut, ibland finns de integrerade i dokumentet, i vissa fall har de ersatts av en länk till en annan hemsida, lagts som bilaga eller helt enkelt varit föråldrade. Detta förfaringssätt kan ge olika signaler till hur viktig informationen är och i värsta fall kan värdefulla kulturmiljöer förvanskas eller förloras. Därför vore det positivt att man ser över även detta, så att de värdefulla kulturmiljöerna behandlas lika oavsett i landet de ligger.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Helena Rosenberg
Kulturmiljöstrateg